



Сила духу - не просто слова! Сила духу - це правда жива!



Видається з вересня 2003 року
14 жовтня 2025 року

СИЛА ДУХУ

Всеукраїнська організація
«СОЮЗ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ УКРАЇНИ»

№ 42 (1041)

Безбар'єрна мова



Безбар'єрна мова - це мова, яка ґрунтується на принципі поваги до гідності кожної людини і у якій відсутні слова, фрази або вирази, що демонструють упереджене, стереотипне, дискримінаційне ставлення до будь-яких людей чи груп.

Це не просто список «заборонених» слів і не «політкоректність». Це комунікаційна філософія, що ставить людину завжди у фокус,

визнаючи її індивідуальність. Вона допомагає уникнути стереотипів, які часто обмежують можливості та самооцінку.

В основі безбар'єрної мови лежать такі ключові принципи:

- Людиноцентричність (People-First Language): на перше місце ставиться людина, а не її ознака («людина з інвалідністю», а не «інвалід»).
- Нейтральність та коректність: Використання термінів відповідно до норм етики та офіційних документів («людина з порушенням зору», а не «сліпий»).
- Відмова від патерналізму: уникання слів, що можуть викликати жалість чи підкреслювати безпорадність («користується кріслом колісним», а не «прикутий до візка», «має захворювання», а не «страждає від хвороби»).
- Уникнення узагальнень: не приписувати людині ознаки всієї групи, не використовувати діагноз як характеристику особистості.

Безбар'єрна мова необхідна для всіх - від журналістів та педагогів до лікарів та державних службовців. Вона допомагає нам бути кращими колегами, партнерами та просто людьми.

Ми часто плутаємо слова, якими описуємо людину

«Здатність». «Спроможність». «Потенціал». І - «можливості». Здається, що це схоже, але саме в цих словах лежить наша відповідальність - за те, як ми бачимо людину і як будуємо світ довкола неї. Тому в стандарті мови безбар'єрності ми закладаємо чіткі пояснення. Щоб слова не ранили, а відкривали двері.

Здатність. Це внутрішня властивість людини здійснювати певні дії, функції, чи проявляти якості, її природний чи набутий ресурс діяти певним чином. Людина може мати іншу здатність - не гіршу й не меншу, просто іншу. Хтось ходить ногами, а хтось рухається за допомогою крісла колісного. Хтось чує, а хтось - читає погляд. Здатність - це те, що є в людині.

Спроможність. Це можливість людини реалізовувати свою здатність у житті. Вона з'являється, коли є підтримка, навички, доступ. Спроможність - це не тільки сила, а й умови, у яких сила проявляється.

Потенціал. Це внутрішній запас розвитку, те, що може розкритися, якщо середовище не заважає, а допомагає. Потенціал - це насіння. Воно є в кожному. Але проростає тільки тоді, коли є ґрунт - тобто можливості.

Можливості. А це вже не про людину. Це про всіх нас, як суспільство. Можливості - це умови, які ми створюємо, щоб усі могли. Це освіта, транспорт, робоче місце, доступна вулиця, сервіс, який не виключає.

Продовження на наступній сторінці

Анонс

2-3 стор.

Інформаційна безбар'єрність: як громади вчаться доносити інформацію

4 стор.

В ДСЗН обговорили організацію заходів з фінансової мудрості для уразливих категорій громадян

4-7 стор.

Оцінювання повсякденного функціонування особи: як працює нова система, її процеси та форми

7 стор.

Ментальне здоров'я крізь красу і доброту: незабутній день для людей з інвалідністю

КОЖЕН ПЕРЕДПЛАТНИК Є АКТИВНИМ УЧАСНИКОМ РУХУ ЗА ПРАВА ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Передплата на незалежну українську газету «Сила духу» триває протягом всього року!

Всеукраїнська газета «Сила духу» - друг, порадник та консультант людей з інвалідністю та усіх небайдужих.

На сторінках видання розглядаються питання соціального та юридичного захисту, працевлаштування та освіти, реабілітації та дозвілля людей з інвалідністю. А ще - поради психологів, кухарів, та астрологів.

Будьте з «Силою духу»!

Читайте нас!

Передплачуйте нас!

РАЗОМ МИ СИЛА!



Початок на попередній сторінці

Коли ми говоримо «створювати можливості», ми говоримо про нашу спільну роботу - прибирати бар'єри. Саме тому неправильно казати «людина з обмеженими можливостями». Бо можливості маємо створювати ми разом. Якщо вони обмежені - це не про людину, це про суспільство, яке не відкрило двері.

Правильно говорити: людина з інвалідністю. Вона має здатність. Має спроможність. Має потенціал. А от ми, як суспільство, маємо - створити можливості.

Мова - це теж інфраструктура. І коли ми будуємо її уважно, безбар'єрно, з повагою до людини - тоді в словах з'являється і правильний зміст, і гідність.



Під час одного з засідань робочої групи, що працює над Стандартом державної мови "Термінологія безбар'єрності" була палка дискусія щодо слова "інклюзивність" та найбільш влучного відповідника в українській мові.

І насправді це дуже цікава задача, адже вона дає привід подумати, що саме ми маємо на увазі, коли кажемо про інклюзивність.

Щоб пояснити цей термін, часто говорять про вечірку. Якщо ми організовуємо вечірку й запрошуємо на неї різних людей, то це різноманіття. Якщо ми подбали про те, щоб кожна людина могла на цю вечірку потрапити й відчувала себе там зручно - це доступність.

А інклюзивність - це коли кожен і кожна з учасників й учасниць будуть запрошені на танок.

Тож яке українське слово найкраще передає цей зміст? Перше, що спадає на думку - це слово «включення». Але це не лише звучить дещо технічно, а й має на увазі пасивність, тобто відношення до тих, кого «включають», як до об'єкту, а не суб'єкту.

А ми, коли говоримо про інклюзивність, маємо на увазі не просто фізичну присутність, а приналежність до спільноти, визнання гідності, створення умов для участі.

Тож, якщо б слова «інклюзивність» не існувало, ми мали б знайти українське слово, яке передає:

1. прийняття інакшості людини,
2. участь без бар'єрів,
3. почуття приналежності до спільноти.

І таким словом могло б стати слово «залучення». Але й тут є смислові відмінки між «залученням» та «залученістю». В чому саме різниця?

Залучення - це процес. Це коли хтось відкриває двері, запрошує, створює умови, підтримує, слухає. Це свідомий крок системи або людини, який дозволяє іншому долучитися на рівних.

Приклад: «Ми розвиваємо освіту, яка залучає кожного і кожну». Тут «залучає» = діє, творить простір участі.

Залученість - це стан, емоція, що з'являється, коли дія спрацювала. Це момент, коли людина вже всередині процесу, відчуває себе важливою, потрібною, рівною.

Повертаючись до прикладу з вечірку, можна так описати різницю. Залучення - це коли тебе запрошують танцювати. Залученість - це коли ти вже танцюєш і отримуєш від цього радість. Тож це достатньо повно передає сенс слова «інклюзивність» й могло б використовуватися як відповідник.

Тетяна ЛОМАКІНА, радниця - уповноважена Президента України з безбар'єрності



Інформаційна безбар'єрність: як громади вчаться доносити інформацію до кожного

Онлайн-зустріч представників громад та громадських активістів була присвячена викликам і успішним кейсам інформаційної безбар'єрності на рівні місцевого самоврядування.

Замість традиційних звітів «відмінників», учасники ділилися реальним досвідом роботи в умовах обмежених ресурсів - як забезпечити доступ до інформації для людей з інвалідністю, людей похилого віку та мешканців невеликих територіальних громад.

Миргород: стратегія багатоканальності замість «ідеального сайту»

Представник Миргородської громади Віталій Логвин відверто визнав: офіційний сайт громади застарів і не відповідає сучасним вимогам безбар'єрності. Водночас, маючи близько 15 тисяч переглядів на місяць, він залишається центральним офіційним каналом.

Через технічні обмеження вебресурсу громада обра-

ла стратегію багатоканальності, щоб охопити різні вікові та соціальні групи:

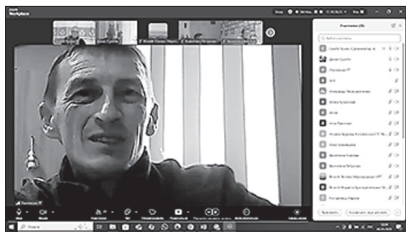
- Facebook (13 тис. підписників): основний канал для середнього та старшого покоління - своєрідний «місток до 40+». Частина технічної доступності забезпечує сама платформа Meta.

- Telegram (4,3 тис. підписників): канал для екстрених і критично важливих новин. Сповіщення та функція озвучування тексту роблять його зручним для людей з порушенням зору.

- Viber (2 тис. підписників): простий і зручний інструмент для сільських мешканців, де інтернет часто слабкий. Близько 90% контенту дублює Telegram.

- Мобільний додаток "Smart Mirror": орієнтований на туристів, містить каталоги готелів, магазинів, контактні номери таксі та актуальну інформацію.

- Місцеве телебачення "Миргород" та YouTube (9 тис.



підписників): телебачення - для старшого покоління, YouTube - для всіх інших. Записи з субтитрами зручні для людей із порушенням слуху.

- FM-радіо (96,9 FM):

покриває всю громаду. Важливий канал для людей із порушенням зору, водіїв і тих, хто працює на відкритому повітрі.

«Ми обрали філософію максимальної відкритості: чим більше каналів - тим більше шансів, що кожна людина, незалежно від здоров'я, віку чи соціального статусу, отримає потрібну інформацію», підсумував Віталій Логвин.

Менші громади:

ставка на живе спілкування та базові онлайн-інструменти

Досвід менших громад показав, що ефективність не завжди потребує великих бюджетів. Простота і людяність часто працюють краще за технології.

Ланівська громада (7 тис. населення): використовує офіційний сайт, Facebook-сторінки та ЦНАП. За безбар'єрність відповідає начальник ЦНАПу - окремої посади немає. Як зазначив Сергій Чумак, керівник Полтавського регіонального осередку ГО ВО СОІУ, створення Ради безбар'єрності не потребує окремих фінансових ресурсів. Громадські експерти вже запропонували допомогу, залучивши місцеву організацію людей з інвалідністю.

Щербанівська громада: активно співпрацює з ГО людей з інвалідністю. На сайті громади ефективно працює система

електронних петицій - мешканці подають власні ініціативи.

Котелевська громада: має потужну Facebook-спільноту (8 тис. підписників). У місцевому ЦНАПі працює адміністратор, яка володіє жестовою мовою - це забезпечує доступність послуг для людей з порушенням слуху. Також громада запустила онлайн-радіо для молоді та ветеранів.

Висновки та пропозиції. Учасники зустрічі зійшлися на тому, що навіть без великих фінансів можна створити доступну інформаційну екосистему, якщо діяти розумно:

Використовувати соцмережі з уже вбудованими функціями доступності - субтитрами, озвучуванням, контрастними режимами.

Не забувати про традиційні медіа - друкованні видання, радіо й телебачення залишаються важливими для старших людей.

Створювати Ради безбар'єрності, залучаючи активних громадян з інвалідністю - це не потребує коштів, але додає ефективності.

Інвестувати в навчання користувачів. Як зазначила Аліна Кучинська, представниця ГО «Безбар'єрне Закарпаття», навіть найкращий додаток буде марним, якщо люди не вміють ним користуватися.

Інформаційна безбар'єрність - це не просто виконання законодавчих вимог.

Це гарантія того, що кожен мешканець громади, незалежно від віку, стану здоров'я чи місця проживання, має рівний доступ до важливої інформації. Саме з цього починається справжнє місцеве самоврядування.

Денис СУХОТІН, юрист, голова ВП ГО ВО СОІУ «Закарпатське обласне товариство осіб з інвалідністю»

Увага! Змінився кінцевий термін проходження ідентифікації одержувачів державних допомог

Зважаючи на великий обсяг робіт та технічні складнощі, уряд продовжив терміни фізичної ідентифікації одержувачів державних допомог. Відповідно до постанови від 1 жовтня №1219 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо виплати окремих видів державної допомоги», замість 1 жовтня перевірку можна буде пройти до 1 листопада 2025 р.

Нагадуємо, що фізичну ідентифікацію в зазначений строк повинні пройти одержувачі державних соціальних допомог, які на початок повномасштабного вторгнення перебували на обліку в органах соціального захисту населення, розташованих на тимчасово окупованих територіях або територіях активних бойових дій, та після 24 лютого 2022 р. не звертались із заявами про продовження виплати на інших територіях.

Зокрема, це стосується одержувачів державних соціальних допомог, що належать до: осіб, які не мають права на пенсію; осіб з інвалідністю; осіб з інвалідністю з дитинства; дітей з інвалідністю.

Ті одержувачі, яким у вересні 2025 р. вже припинили виплати, мають звернутися до територіального органу Фонду із заявою та документами для відновлення чи продовження допомог.

Ідентифікацію можна пройти такими способами:

- особисто у будь-якому сервісному центрі Пенсійного фонду;
- через електронну ідентифікацію в «Дії» з використанням «Дія.Підпису»;
- у форматі відеоконференції, зареєструвавшись на

ПФУ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНИ

Головне управління Пенсійного фонду України в Полтавській області

УВАГА! ЗМІНИВСЯ КІНЦЕВИЙ ТЕРМІН ПРОХОДЖЕННЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОДЕРЖУВАЧІВ ДЕРЖАВНИХ ДОПОМОГ

Перевірку можна пройти до 1 листопада 2025 року

Рішення уряду від 01.10.2025 № 1219 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо виплати окремих видів державної допомоги»

- особи, які не мають права на пенсію;
- особи з інвалідністю;
- особи з інвалідністю з дитинства;
- діти з інвалідністю

portal.pfu.gov.ua

порталі електронних послуг ПФУ (portal.pfu.gov.ua);

- за кордоном - через дипломатичні установи України.

Новий онлайн-сервіс Пенсійного фонду «Моя ідентифікація» дозволяє пенсіонерам у особистому кабінеті перевірити дату та спосіб проходження ідентифікації, щоб уникнути зупинки виплат. Сервіс доступний після авторизації на порталі ПФУ (portal.pfu.gov.ua) через КЕП, «Дія.Підпис» або ID.GOV.UA.

Головне управління ПФУ в Полтавській області

ІНФОРМУЄ директорка Департаменту соцзахисту населення
Полтавської ОДА Людмила КОРНІЄНКО

В ДСЗН обговорили організацію заходів з фінансової мудрості для уразливих категорій громадян

Декілька років тому використання сучасних комп'ютерів обмежувалось офісною роботою, сьогодні ж уявити життя без гаджетів, які інтегровані у безліч соціальних сервісів майже неможливо. Змінився і профіль їх користувача. Адже саме завдяки розвитку цифрових технологій, опанування навичок їх користування навіть старше покоління громадян мають доступ до корисних ресурсів, сервісів та послуг. Отримати державну підтримку стає простіше та швидше.



Натомість і ризик незаконного дій, маніпуляцій та онлайн шахрайства також зростає. З метою убезпечення осіб похилого віку від протиправних дій, а також підвищення рівня користування сучасними технологіями в банківській сфері на базі Університетів третього віку, які діють на базі надавачів

соціальних послуг громад запроваджено відповідне навчання.

Про організацію циклу навчальних заходів на тему: „Фінансова мудрість” для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю з числа отримувачів соціальних послуг центрів надання соціальних послуг територіальних центрів соціального обслуговування говорили на робочій зустрічі в Департаменті соціального захисту населення ОВА.

Директорка Людмилою Корнієнко в розмові з керівником напрямку із залучення та реалізації ЗП проектів філії „Полтавське головне регіональне управління” АТ КБ „Приват-Банк” Мариною Клімовською обговорила плани по проведенню заходів в жовтні, а також підкреслила важливість такої профорієнтаційної роботи серед отримувачів державних соціальних допомог.

„У травні цього року навчальні заходи за аналогічною тематикою вже пройшли понад 400 для слухачів Університетів третього віку територіальних центрів з 18 територіальних громад. Тому враховуючи позитивний досвід прагнемо долучити якомога більше громадян похилого віку до проведення інформаційних заходів з метою впровадження безбар'єрних та цифрових рішень” – прокоментувала Людмила Корнієнко.

Мета навчань – зробити цифрові фінансові послуги доступнішими для кожного, незалежно від віку чи рівня цифрової підготовки. Слухачі у доступній формі отримають знання та навички, що допоможуть їм безпечно та впевнено користуватися банківськими картками, онлайн-банкінгом, сучасними фінансовими інструментами та бути більш залученими в економічне життя держави, убезпечити громадян похилого віку від шахрайських дій.

СЬОГОДЕННЯ

Оцінювання повсякденного функціонування особи:

як працює нова система, її процеси та форми

З 1 січня 2025 р. в Україні запроваджено новий підхід до встановлення інвалідності - оцінювання повсякденного функціонування особи. Впроваджується прозора, зручна та структурована процедура, яка базується на практичному досвіді лікарів, враховує, як хвороба або травма впливають на повсякденне життя людини, а всі дані та дії фіксуються в електронній системі.

Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 10 грудня 2024 р. №2067 визначено склад та структуру документів, які застосовуються під час проведення оцінювання повсякденного функціонування особи.

Ці форми документів є відображенням результатів процесів направлення на оцінювання, розгляду справ та

прийняття рішень експертними командами. Усі документи створюються на основі даних з електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи, а електронна копія документів надсилається автоматично на електронну пошту пацієнта або його уповноваженого представника.

Направлення на оцінювання

ВАЖЛИВО: У процесі формування направлення на оцінювання важливо вказати адресу електронної пошти пацієнта, адже саме на цю адресу будуть надходити усі сповіщення та електронні копії документів.

Направлення на оцінювання формується лікуючим лікарем або головою військово-лікарської комісії. Направ-



СЬОГОДЕННЯ

лення на оцінювання містить ключову інформацію про стан здоров'я людини, результати попередніх медичних втручань, обстежень, а також документи, що підтверджують причинно-наслідковий зв'язок. Обов'язково вказується мета направлення на оцінювання повсякденного функціонування особи. До направлення на оцінювання мають додаватися копії документів, які обґрунтовують необхідність проведення оцінювання повсякденного функціонування особи.

Після того як лікар сформував направлення на оцінювання, воно вноситься до електронної системи щодо оцінювання повсякденного функціонування особи, пацієнт отримує сповіщення на вказану адресу електронної пошти з копією заповненого направлення (у pdf-форматі). Також на вимогу особи, яка направляється на оцінювання, лікар може вивантажити із електронної системи та підготувати паперову копію направлення. Цей документ засвідчується підписом лікаря, який направив на оцінювання, або адміністратора закладу охорони здоров'я, на базі якого працює експертна команда, що провела оцінювання (за наявності технічної можливості), а також печаткою (за наявності) відповідного закладу охорони здоров'я.

Коли заклад охорони здоров'я з експертними командами отримав направлення на оцінювання, його мають переглянути протягом 5 днів для надання зворотного зв'язку. Так, адміністратор закладу охорони здоров'я перевіряє повноту отриманого комплексу документів та їх відповідність вимогам. Якщо направлення на оцінювання та супровідні документи містять недоліки або помилки, адміністратор направить їх з відповідним коментарем назад до лікаря, який направив особу на оцінювання. Як лікар, який сформував направлення на оцінювання, так і пацієнт отримають сповіщення на адресу електронної пошти про цю подію. Лікар може виправити недоліки і наново направити направлення на оцінювання разом із супровідними документами до закладу, в якому має бути проведено оцінювання.

Якщо з направленням на оцінювання та супровідними документами все добре, адміністратор закладу охорони здоров'я ставить направлення в чергу на розгляд експертної команди. Після цього на адресу електронної пошти пацієнта надходить повідомлення із зазначенням дати та часу проведення оцінювання. Сповіщення також отримує лікар, який сформував направлення.

Якщо в направленні на оцінювання адресу електронної пошти пацієнта не вказано, повідомлення буде надіслано рекомендованим листом на вказану в направленні на оцінювання поштову адресу.

У випадку затримки з розглядом справи або уточнення причин повернення документів на доопрацювання, можна звернутись телефоном до адміністратора закладу охорони здоров'я - контакти адміністраторів доступні на другій сторінці дашборду МОЗ.

Протокол засідання експертної команди

Під час оцінювання експертна команда заповнює в електронній системі протокол. Його основне відображення доступне саме в електронній системі.

У протоколі зазначається:

- ідентифікаційні дані пацієнта;
- склад експертної команди із зазначенням головуючого;
- форма розгляду справи (очна, заочна, з використанням телемедицини, виїзна);

- використання аудіо- або відеофіксації розгляду справи (якщо таке було заявлено);

- прийняті експертною командою рішення із зазначенням позиції щодо них кожного члена команди.

Після заповнення протоколу всі члени експертної команди накладають на нього свої кваліфіковані електронні підписи. Протокол містить повний обсяг інформації, що дозволяє:

- обґрунтувати прийняте рішення у разі перевірок чи оскаржень;

- забезпечити прозорість і зрозумілість процесу;

- врахувати усі аргументи у разі подальшого розгляду скарги, перевірки Центром оцінювання функціонального стану особи, правоохоронними органами або іншими органами, як це передбачено законодавством.

Рішення експертної команди. За результатами оцінювання експертна команда ухвалює рішення щодо ступеня порушення повсякденного функціонування особи, встановлення або невстановлення інвалідності, а також визначає потребу в допоміжних засобах реабілітації (ДЗР), медичних виробках (МВ), інших послугах.

Пацієнт отримує:

- витяг з рішення експертної команди, який містить усі ключові дані з протоколу;

- рекомендації, які є медичною частиною індивідуальної програми реабілітації (ІПР).

У рекомендаціях, які є частиною ІПР, міститься інформація про:

- необхідні соціальні, медичні, реабілітаційні послуги;

- потребу в ДЗР (допоміжні засоби реабілітації) та МВ (медичні вироби).

ВАЖЛИВО! Якщо лікар при формуванні направлення на оцінювання не зазначив серед цілей такого направлення «оновлення ІПР», експертна команда може не переглянути раніше сформовані рекомендації, які є частиною ІПР, під час оцінювання. Експертна команда не має доступу до інформації про наявність чи відсутність чинної ІПР у пацієнта. Тому, якщо ІПР потребує оновлення, важливо заздалегідь повідомити про це лікаря, який формує направлення на оцінювання.

Якщо ви маєте потребу в ІПР або в окремих послугах (ДЗР, МВ, реабілітація тощо) - зверніться до свого лікаря для формування нового направлення на оцінювання із зазначенням мети «оновлення ІПР».

Витяги з рішень для ПФУ, ТЦК та СП. Після ухвалення рішення експертною командою автоматично формуються витяги з цього рішення, які передаються до уповноважених державних органів - територіальних органів Пенсійного фонду України (ПФУ), органів соціального захисту населення райдержадміністрацій чи міськвиконкомів та територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки (ТЦК та СП). Витяги з рішень містять ключову інформацію, необхідну для надання пільг, допомоги чи виконання інших державних процедур.

Важливо: якщо під час формування направлення на оцінювання певні дані (наприклад, відомості про військово-облікові документи) не були внесені до нього, відповідні поля у витягу з рішення залишаються порожніми - і в такому вигляді документ передається до державних установ. Адже в рішенні експертної команди та витязі з нього використовую-

Продовження на наступній сторінці



СЬОГОДЕННЯ

Початок на попередній сторінці

ються виключно ті персональні дані пацієнта, які містяться в направленні на оцінювання.

- територіальні органи ПФУ - отримують інформацію в електронній формі шляхом обміну даними з електронною системою щодо оцінювання повсякденного функціонування особи;

- ТЦК та СП - отримують витяг у паперовій формі, надісланий рекомендованим листом від закладу охорони здоров'я, де проводилося оцінювання. Строк передачі витягів від закладу охорони здоров'я до державних органів - 7 днів після ухвалення рішення.

Практичні аспекти взаємодії під час оцінювання

Що можуть попросити у вас. На різних етапах процесу оцінювання повсякденного функціонування особи можуть виникати додаткові запити або дії - як з боку закладів охорони здоров'я, так і від органів, що отримують витяги з рішень експертних команд. У цьому розділі зібрано практичні поради, які допоможуть краще орієнтуватися в таких ситуаціях, уникнути непорозумінь і забезпечити коректність усіх процедур.

Перевірка документів, що посвідчує особу. Перед початком оцінювання пацієнт обов'язково має надати документ, що посвідчує особу (паспорт або інший передбачений документ), а у разі участі в процесі оцінювання уповноваженого представника — також документи, що підтверджують його повноваження. Це необхідно для ідентифікації пацієнта та законної участі уповноваженого представника в процесі.

Підписи. У деяких закладах охорони здоров'я можуть залишатися вимоги щодо додаткових письмових підтверджень. Зокрема, вас можуть попросити:

- підтвердити ознайомлення з інформацією, внесеною до електронного направлення;
- підписати підтвердження про отримання витягу з рішення експертної команди;
- підписану заяву на отримання власної паперової справи МСЕК (за бажанням).

Внутрішні обговорення експертної команди. У деяких випадках, коли експертна команда потребує провести внутрішнє обговорення без присутності пацієнта, його можуть попросити тимчасово залишити приміщення. Це стандартна практика, яка дозволяє команді об'єктивно обговорити надані документи та результати оцінювання функціонування, перш ніж ухвалити рішення.

Перевірка даних. Після того, як ви отримали витяг з рішення експертної команди та рекомендації, які є частиною ІПР, уважно перевірте всі дані до моменту друку, щоб забезпечити коректність інформації, яка буде передаватися до територіального органу Пенсійного фонду України, ТЦК та СП або іншого уповноваженого органу. Уважно перегляньте:

- правильність персональних даних;
- відповідність прийнятого рішення;
- наявність усіх необхідних ДЗР, МВ, послуг;
- точність причинно-наслідкових зв'язків із захворюванням;
- повноту заповнення всіх полів, передбачених формою.

Якщо після отримання витягу виявлено неточність або розбіжність (наприклад, у ДЗР, МВ, причинно-наслідковому

зв'язку, відсотку втрати працездатності чи персональних даних), її можна виправити. У такому випадку зверніться до експертної команди, яка проводила оцінювання, з проханням внести зміни до рішення.

Що може запросити пацієнт, який проходить оцінювання

Копію направлення на оцінювання. Пацієнт має право отримати паперову копію направлення на оцінювання, яке сформував лікар. Такий документ засвідчується підписом лікаря, який направив на оцінювання, або адміністратора закладу охорони здоров'я, на базі якого працює експертна команда, що провела оцінювання (за наявності технічної можливості), та печаткою (за наявності) відповідного закладу охорони здоров'я.

Отримати повідомлення про дату та час проведення оцінювання. Після того, як направлення на оцінювання було поставлене в чергу, на адресу електронної пошти пацієнта надходить повідомлення з інформацією про дату та час проведення оцінювання. Якщо в направленні на оцінювання адресу електронної пошти не зазначено, повідомлення надсилається рекомендованим листом. Також цю інформацію можна дізнатися у свого лікуючого лікаря, який направив на оцінювання.

Залучити уповноваженого представника. Пацієнт має право брати участь в оцінюванні разом із своїм уповноваженим представником. Для цього потрібно попередньо надати відповідну заяву з документами, що підтверджують повноваження такого уповноваженого представника.

Здійснювати аудіо- або відеофіксацію оцінювання. Це право пацієнта. Щоб скористатися ним, потрібно заздалегідь повідомити експертну команду про бажання здійснювати аудіо- або відеозапис оцінювання та отримати їх згоду на проведення аудіо- чи відеофіксації. Проводити її без згоди - незаконно.

Отримати витяг з рішення експертної команди. Після завершення оцінювання витяг з рішення експертної команди надсилається на електронну пошту або рекомендованим листом. Також за запитом лікаря, який формував направлення на оцінювання, може роздрукувати та надати його у паперовій формі.

Попросити необхідну кількість роздрукованих витягів з рішення експертної команди з печаткою. Пацієнт може звернутися до закладу охорони здоров'я, на базі якого працює експертна команда, що провела оцінювання, з проханням надати потрібну кількість примірників витягу з рішення, оформлених згідно з вимогами державного органу, якому надається витяг (найчастіше ТЦК та СП): з печаткою на кожній сторінці, пронумерованих, прошитих і скріплених печаткою на звороті. Зауважимо, що заклади охорони здоров'я можуть надати додаткові витяги як окрему платну послугу - це необхідно уточнювати безпосередньо у закладі.

Виправити помилки у рішенні експертної команди. У разі виявлення неточностей у витязі з рішення експертної команди (наприклад, у зазначенні ДЗР, МВ, причинно-наслідкового зв'язку, відсотка втрати працездатності або персональних даних) слід звернутися до експертної команди, яка проводила оцінювання, з проханням внести необхідні зміни.

Отримати рекомендації, які є частиною ІПР, якщо такі



СЬОГОДЕННЯ

не були сформовані. Якщо в направленні на оцінювання не була зазначена мета «оновлення ІПР», експертна команда може не оновити рекомендації, які частиною ІПР. У такому випадку під час оцінювання пацієнт може уточнити потребу в оновленні ІПР. Також навіть після оцінювання можна звернутися до свого лікаря з проханням сформувати нове направлення на оцінювання з відповідною метою.

Оцінювання повсякденного функціонування особи - це не лише про встановлення інвалідності. Це - про повагу до гідності людини, визнання її потреб та підтримку на шляху до максимально можливої самостійності. Зрозумілий процес, чіткі правила, прозорі рішення та орієнтація на якість життя - основа нової системи, яка вже працює.

Прес-служба Міністерства охорони здоров'я України

ВІСТІ З РЕГІОНІВ

Ментальне здоров'я крізь красу і доброту: незабутній день для людей з інвалідністю

Підтримка для людей з інвалідністю має велике значення і вона буває різною - у словах, усмішці чи просто присутності, але саме ця підтримка людині допомагає відчувати опору та повернути віру в себе.

Так, у Всесвітній день ментального здоров'я, який відзначається щороку 10 жовтня, для членів Балтської організації людей з інвалідністю представниками Балтської міської влади, за дорученням міського голови Сергія Мазура та представниками ТОВ «АВТОТРАНС-Україна», за дорученням директора Василя Агашкова, була організована поїздка «в серце України» - унікальні мальовничі місця Черкаської області.

Люди з інвалідністю через свій стан здоров'я та маленьку пенсію не завжди можуть поїхати на екскурсію, щоб побачити краси нашої України, яка сприяє відновленню фізичного, морального та психічного стану.

Учасники поїздки побували в чудовому місці села Буки - Буцькому каньйоні на річці Гірський Тікич. Буцькі каньйони називають ще маленькою Швейцарією, тому що там незвичайні скелі, густа рослинність і водопад нагадує курорт в Швейцарії.

Далі мандрівники відвідали в місті Умань Національний дендрологічний парк Софіївка. Парк дуже гарний, з мальовничими ландшафтами, фонтанами, скульптурами, а зараз - в жовтні, коли природа вдягається в різнокольорове вбрання, він нагадує добру казку.

Потім завітали на осінню прогулянку в єдиний в Східній Європі фентезі-парк «Нова Софіївка». В парку гармонійне поєднання природних об'єктів, елементів світових культур та сучасних арт-інсталяцій, що все це робить парк особливим та неповторним.

Також екскурсанти побували в парку з динозаврами



«Dino Sofia Park», який розташований на території парку «Софіївка» та побачили там «живих» динозаврів різних періодів та героїв різних відомих фільмів та інш.

Усім учасникам цієї екскурсії було приємно те, що керівництво цих парків в цей день пішло назустріч балтянам і вхід зробили безкоштовним.

В автобусі, водієм якого був професійний, добрий та уважний Олександр Зеленюк, для усіх учасників було зроблено організаторами поїздки «міні-кафе «Енергія», де усім бажаним могли за посмішку налити каву чи чай.

В дорозі учасники спілкувалися, співали, ближче подружилися між собою, також цією поїздкою змогли відновити свій внутрішній ресурс.

Турбота про ментальне здоров'я - це щоденна інвестиція у щасливе життя.

Дякуємо усім, хто допоміг для людей з інвалідністю наповнити цей день радістю та щастям, тим самим зробити його незабутнім! Цією поїздкою люди побачили не тільки краси нашої країни, але й відчули, що вони не самі, що про них дбають!

Особлива подяка Балтському міському голові Сергію Сергійовичу Мазуру за те, що своє слово, як завжди, дотримав! Усім бажано міцного здоров'я та мирного неба!

Надія ЛЕНЦ,

Голова Одеського ОО ВОСОІУ

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ НА НАСТУПНИЙ ТИЖДЕНЬ



ОВЕН. Тиждень вимагатиме від вас повної залученості та серйозної самовіддачі. Усе задумане ви реалізуєте, але для цього знадобляться чималі зусилля й терпіння. Будьте обережними з обіцянками й амбіціями, особливо в публічній сфері. Ви можете відчувати залежність від партнерів — як у професійному, так і у фінансовому плані. Без підтримки з боку надійних людей зрушити справу з місця буде складно.



ЛЕВ. На вас чекає активна робота: майже кожен день потребуватиме повної віддачі. Особливу увагу доведеться приділити партнерським взаєминам — як новим, так і тим, які вже існують. Вам доведеться відновлювати попередні контакти, зміцнювати ділові зв'язки й шукати надійних однодумців. Тим, хто взаємодіє з іншими регіонами, варто розраховувати на стабільний, хоча й нестрімкий розвиток.



СТРИЛЕЦЬ. Для підприємців відкриється можливість зайнятися поліпшенням бізнес-процесів: розширенням, ремонтом, перебудовою. Комунікація з колегами з інших регіонів або країн залишається актуальною: можливі ділові поїздки та візити. Незважаючи на невеликі робочі розбіжності, всі питання буде вирішено в діловому ключі. Також може виникнути потреба обговорення фінансової підтримки з боку партнерів.



ТЕЛЕЦЬ. Багато змін, пов'язаних із житлом, ремонтом або облаштуванням побуту, тривають. Підтримка близької людини відчутна, проте повна однастіє — не гарантована. Розбіжності з приводу оформлення, побуту або планів можливі, але за готовності до діалогу їх буде подолано. Поступки й уміння слухати одне одного стануть запорукою успіху — це стосується як сімейних пар, так і тих, хто лише буде стосунки.



ДИВА. Матеріальний бік тижня має обнадійливий вигляд. Доходи будуть стабільними, а в понеділок-середу можливі значні надходження. Великих витрат не передбачається, витрати будуть розумними і заздалегідь запланованими. Службовцям і бізнесменам доведеться підлаштуватися під процеси оновлення: підходи і вимоги змінюються, і важливо встигати за цими змінами.



КОЗЕРІГ. Працівники за наймом можуть отримати підтримку з боку близьких, що дасть змогу зміцнити позиції. Будьте готовими: у середині жовтня можливі перевірки або паперова тяганина — краще заздалегідь навести лад у документах. Грошова ситуація має обнадійливий вигляд. Крім основного доходу, можлива фінансова допомога від партнерів або вдале оформлення кредиту.



БЛИЗНЮКИ. Насамперед приділіть увагу атмосфері в колективі — непорозуміння всередині команди можуть ускладнити виконання завдань. У найманих працівників можуть виникати дрібні конфлікти з колегами, проте вони не вплинуть на загальний результат. Взаємодія з партнерами з інших міст і країн залишається. Дохід цього тижня може виявитися скромнішим за звичний.



ТЕРЕЗИ. Період може принести приємні зміни в особистому житті. Можливі зустрічі зі старими друзями або відновлення колишніх почуттів. Стосунки з родичами зміцнюються: можлива моральна й навіть матеріальна підтримка з їхнього боку. У житті рідних відбуваються позитивні зрушення, і вони з радістю діляться своїми успіхами. Атмосфера вдома стає більш теплою і надійною.



ВОДОЛІЙ. Тиждень підходить для важливих кроків в особистому житті. Питання, пов'язані з облаштуванням житла, будуть активно просуваються. Якщо ви зайняті ремонтом або переїздом, очікується відчутний прогрес. У стосунках із близькими можливі зміни: хтось задумується про серйозну розмову, а для когось станеться розрив. Ситуація буде залежати від накопиченого досвіду і намірів обох сторін.



РАК. Це період активної роботи і внутрішніх переживань. Енергії може не вистачати, особливо ближче до кінця тижня. Важливо грамотно розпорядитися тим, що є, і не розраховувати винятково на особисті заробітки. Щоб період минув продуктивно, краще заздалегідь розставити пріоритети, накреслити чіткий план і суворо його дотримуватися. Тоді навіть складні завдання піддадуться розв'язанню.



СКОРПІОН. Хоча запасу сил вистачить на основну активність, до кінця тижня може відчуватися втома. У другій половині тижня вам доведеться знайти баланс між бажаннями й можливостями. Мрії — це гарно, але важливо, щоб вони не виходили за межі вашого бюджету. Якщо тримати це у фокусі, багато що вийде. Тиждень дає шанс утілити в життя частину раніше задуманих проєктів.



РИБИ. Фізичний і психічний стан залишається стабільним. Підтримка внутрішньої рівноваги - ваш головний ресурс протягом тижня. Особисті стосунки загалом гармонійні, але важливо ухвалювати компроміси. Очікуються також зустрічі з ріднею. Можливі дрібні інтриги або непорозуміння на роботі - не піддавайтеся емоціям і зберігайте спокій. Іноді краще промовчати, ніж вступати в суперечку.

ПРЯМУЄМО

РАЗОМ

G | M | F

Transatlantic Foundation

Випуск створено за фінансової підтримки

Європейського Союзу та Німецького фонду

Маршалла Сполучених Штатів Америки –

Transatlantic Foundation (GMF TF).

Його зміст є виключною відповідальністю

Полтавського регіонального осередку

Громадська організація «Всеукраїнська

організація Союз осіб з інвалідністю України»

і не обов'язково відображає погляди

Європейського Союзу та/або GMF TF.

erim

Equal Rights & Independent Media

PROELECT

PROMOTING ACCOUNTABILITY IN ELECTORAL PROCESSES



Газета «Сила духу»

Реєстраційний № KB 13063-1947 PR

Засновники: **ПОО ВО СОІУ, ВО СОІУ**

Видається за підтримки **ВО СОІУ**

Адреса редакції: 36000, м. Полтава, вул. Соборності, 45, кімната 105.
тел/факс (0532)56-95-60.

Головний редактор: **Сергій Чумак.**

E-mail: sergiy229@ukr.net
gazeta-sd@ukr.net

Редакція не завжди поділяє точку зору авторів публікації. Автор несе повну відповідальність за достовірність інформації.

Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати матеріали.

Підписний індекс: 91664

Віддруковано: м. Вінниця, вул. Гетьмана Мазепи, 12-б.
Тел.: (0432) 55-63-97, 55-63-98.

Підписано до друку: 13.10.2025 р.

Тираж: згідно заявки.

Замовлення: № 2513441